

KESKKONNAAMET

Hr Juhan Parts
Minister
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Härju 11
15072 TALLINN

Teie: 13.02.2009 nr 17-1/8-05639/005

Meie: 16.02.2009 nr 6-8/3061

Energiamajanduse riikliku arengukava aastani 2020
keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine

Austatud härra minister

Esitasite Keskkonnaministeeriumile heakskiitmiseks „Energiamajanduse riikliku arengukava aastani 2020“ (ENMAK) keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande.

Vastavalt Keskkonnaministeeriumi Keskkonnateenistuste, Riikliku Looduskaitsekeskuse ja Kiirguskeskuse Keskkonnaametiks ühendamise seaduse ja Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse § 33 lõikele 13 viib haldusorgani pädevuse muutmisel pooleliolevad menetlused lõpule ja teeb asjaga seotud toimingud nimetatud seaduse alusel vastavat pädevust omav haldusorgan. Kõnealuse seaduse § 9 punkti 4 alusel on ENMAK KSH järelevalvaja Keskkonnaamet.

Käesolevaga kiidame keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 38 lõike 1 ja lõike 2 punktide 2, 3 ja 4, § 40 ning § 42 lõigete 2 ja 3 alusel eelnimetatud aruande heaks ning kinnitame seiremeetmed:

1. Kõnealuse arengukava elluviimise seiret tuleb teostada käesolevas kirjas määratu alusel.
2. Arengukavas tuleb arvesse võtta KSH tulemusi ning kinnitatud seiremeetmeid.

Otsuse põhjendused:

I. Õiguslik alus ja pädevus

KSH aruande heakskiitmise või heakskiitmata jätmise üle otsustamisel peab järelevalvaja hindama aruande sisu ja KSH menetluse vastavust seadusest tulenevatele nõuetele. Anda tuleb üldine hinnang KSH aruande kvaliteedile ja menetluse õiguspärasusele.

Narva mnt 7A
15172 Tallinn
tel: 6 272 193

Otsus ENMAK KSH aruande heakskiitmise üle on tehtud KeHJS § 38 lõike 1 ja lõike 2 punktide 2, 3 ja 4, § 40 ning § 42 lõigete 2 ja 3 alusel.

II. Menetluse senine käik

Vabariigi Valitsuse 10. jaanuari 2008. a korraldusega nr 13 algatati ENMAK koostamine. ENMAK KSH algatas majandus- ja kommunikatsiooniminister 5. märtsil 2008.a.

KSH programm esitati Keskkonnaministeeriumile heakskiitmiseks 16.04.2008. Keskkonnaministeerium kiitis KSH programmi heaks 07.05.2008 kirjaga nr 13-3-1/21659-2. Kõnealusel KSH aruandes on arvestatud KSH programmi heakskiitmise otsuses esitatud märkustega.

KSH programmi ja aruande koostas SA Säästva Eesti Instituut/Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna keskuse ekspertrühm, kuhu kuulusid Kaja Peterson (KSH ekspertrühma juht), Tiit Kallaste, Enn Kareda, Reeli Kuhi-Thalfeldt, Anton Laur ning Tea Nõmmann. Mudeli LEAP kasutamist nõustas Dr Charlie Heaps, Stockholmi Keskkonnainstituudi Bostoni keskuse direktor.

KSH aruanne esitati järelevalvajale KeHJS § 42 lõike 1 kohaselt heakskiitmiseks 04.12.2008. Tulenevalt kõnealuse arengukava ning KSH aruande materjalide mahukusest ja keerukusest ning teemaga seotud olevate huvigruppide suurest hulgast pikendas Keskkonnaministeerium vastavalt haldusmenetluse seaduse §-le 41 KSH aruande heakskiitmise või heakskiitmata jätmise üle otsuse tegemise tähtaega. Ühtlasi toimus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis 12.01.2009 kokkusaamine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Riigikontrolli ning KSH ekspertrühma esindajate vahel. Kohtumisel arutati puuduseid ENMAK-s ja selle KSH aruandes.

Keskkonnaamet esitas 06.02.2009 kirjaga nr 6-8/934 arengukava koostajale märkused, mille alusel peeti vajalikuks aruannet parandada ja täpsustada. Nimetatud märkused edastati eelnevalt (09.01.2008 ja 02.02.2009) e-mailiga arengukava koostaja ja ekspertrühma esindajatele.

Parandatud ja täpsustatud KSH aruanne, milles on arvestatud Keskkonnaameti 06.02.2009 kirjas nr 6-8/934 toodud märkusi, esitati järelevalvajale heakskiitmiseks 13.02.2009.

III. KSH aruande avalikustamine

KSH aruande avalikustamisest teatamine:

Tulenevalt KeHJS § 37 lõikest 1 ja § 41 teatab strateegilise planeerimisdokumendi koostaja KSH aruande avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest väljaandes Ametlikud Teadaanded, ajalehes ja oma veebilehel ning elektrooniliselt või liht- või tähtkirjaga KeHJS § 36 lõike 2 punktis 3 nimetatud asutustele ja isikutele, valitsusväliseid keskkonnaorganisatsioone ühendavale organisatsioonile ning KeHJS § 36 lõikes 3 nimetatud asutustele ja isikutele

ENMAK KSH aruande avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu toimumise kohta ilmus

vastavasisuline teade väljaandes Ametlikud Teadaanded 06.10.2008, ajalehes Postimees 06.10.2008 ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebilehel. KeHJS § 37 lõike 1 alusel teavitati nimetatud isikuid ja asutusi KSH aruande avalikustamisest e-maili teel 02.10.2008 ja 22.10.2008. Kuigi 02.10.2008 saadetud avalikustamise teade ei sisaldanud kogu KeHJS § 37 lõikes 2 nõutud teavet, oli avalikkusel piisava aja jooksul võimalik KSH aruandega tutvuda ning tegemist ei ole veega, mis võib mõjutada KSH protsessi sisulist tulemust.

KSH aruande avalik väljapanek ja avalik arutelu:

KSH aruande avalik väljapanek kestis 06.10.2008-31.10.2008. Aruanne oli kättesaadav Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis ning nimetatud asutuse kodulehel. Vastavalt avalikustamise teatele sai ettepanekuid ja vastuväiteid kirjalikult esitada KSH eksperdile kuni 31.10.2008, realselt laekus ettepanekuid kuni 06.11.2008.

KSH aruande avalik arutelu toimus 31.10.2008 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi Aatriumi saalis. Ürituse toimumist kinnitab KSH aruandele lisatud protokoll. Arutelul esitatud küsimustele andsid ekspert ja arendaja kohapeal vastused.

KSH aruande kohta esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused ning nende arvestamine:

KSH aruande avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu ajal on igalühel õigus esitada aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi ning saada neile vastuseid (KeHJS § 37 lõige 4, § 41).

KSH aruande avaliku väljapaneku jooksul ja selle järgselt esitasid märkusi AF-Estivo, Eesti Gaasiliit, Sotsiaalministeerium, Rahandusministeerium, Eesti Pensionäride Liit, Riigikontroll ning Tartu Ülikooli teadusprorektor Kristjan Haller. Esitatud märkusi ja nende arvestamist on käsitletud aruande peatükis 20.2 ja lisades 21.5-21.6. Vastuskirjade koopiad on esitatud aruande peatükis 21.7. Aruandest ei selgu, kas vastuskiri saadeti ka Tartu Ülikooli teadusprorektor Kristjan Halleri kirjale. Tegemist ei ole siiski KSH sisulist lõpptulemust mõjutava veaga, kuna vastava kirjaga arvestamist on aruandes selgitatud.

IV. KSH aruande vastavus kehtestatud nõuetele

KSH käigus on selgitatud, kirjeldatud ja hinnatud ENMAK elluviimisega kaasnevat olulist keskkonnamõju ja peamisi alternatiivseid meetmeid, tegevusi ja ülesandeid, arvestades arengukava eesmärke ja käsitletavat territooriumi. Aruanne sisaldab KeHJS § 40 lõikes 4 nõutud teavet.

Aruande peatükis 4 on esitatud ENMAK-i sisu ja peamiste eesmärkide iseloomustus. Peatükis 6.4 on antud ülevaade KSH-s käsitletud alternatiivsetest stsenaariumitest ning nende valiku põhjustest. ENMAK-i seost muude asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning arengukava jaoks olulisi rahvusvahelisi, Euroopa Liidu ja riiklike keskkonnakaitse eesmärke on selgitatud peatükis 8. KSH aruande peatükis 7 on kirjeldatud mõjutatavat keskkonda ja ENMAK elluviimisest lähtuvaid keskkonnaprobleeme. KeHJS § 40 lõike 4 punktile 6 vastavalt on aruande peatükkides 9-14 hinnatud ENMAK elluviimise mõju keskkonnale. KSH aruande peatükis 15 on KeHJS § 40 lõike 4 punkti 7 kohaselt käsitletud piiriülest mõju.

Aruande peatükis 17 on esitatud ettepanekud leevendavate meetmete rakendamiseks ja arengukava täiendamiseks.

KSH aruande koostamise käigus hinnati elektritootmise, soojatootmise ja transpordi vedelkütuste tarbimise valdkonna alternatiivseid stsenaariume. 13.02.2009 teistkordselt heakskiitmiseks esitatud KSH aruannet on täiendatud erinevate alternatiivide keskkonnamõju selgituse ja hinnanguga, muuhulgas on lisatud tabelid kvalitatiivse hindamise tulemuste kohta.

KSH eksperdid võtsid elektritootmise stsenaariumite püstitamisel aluseks „Eesti elektrimajanduse arengukavas 2008-2018“ ja selle KSH-s esitatud stsenaariumid (A, B, C, C2, D ja 0-stsenaarium), lisaks pakkus KSH töörühm veel 3 stsenaariumi (stsenaariumid 5, 7 ja 8). Kolme meetodika (kvalitatiivne võrdlus, väliskulude võrdlus ja emissioonide pikaajaliste trendide võrdlus) rakendamise tulemusel osutus kõige väiksema keskkonnamõjuga stsenaariumiks 7, mille summaarne tootmisvõimsus koosneb 500 MW tuulest, 700 MW gaasiturbiinjaamades, 900 MW põlevkivist ning 200 MW koostootmisjaamades toodetud elektrist. Nimetatud stsenaarium on hüpoteetiline, kuna kaevandamise mahtu vähendatakse tänase mahuga (ligi 20 miljoni tonni aastas) võrreldes ligi poole võrra (st 10-15 miljoni tonnini aastas) ning seda ei toeta ükski õigusakt.

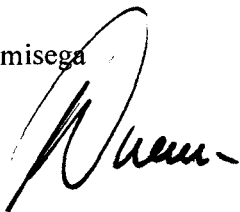
Soojuse tootmise mõju hindamisel käsitleti 3 stsenaariumi (0-stsenaarium ehk jätkub tänane gaasistsenaarium, põlevkiviõli/-gaasistsenaarium ja biomassistsenaarium). Hindamise tulemusena saadi parimaks lahenduseks biomassistsenaarium.

Transpordi vedelkütuste tarbimise valdkonnas pakkus KSH töörühm välja 4 biokütuste stsenaariumi. Parimateks stsenaariumiteks osutusid 0 (85% importkütust, 25% toodetud kohapeal (sh 5% kohalikust toorainest)) ja 1 (50% importkütust, 50% toodetud kohapeal (sh 20% kohalikust toorainest)).

KeHJS § 42 lõike 2 kohaselt peab KSH järelevalvaja kinnitama strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju seire meetmed. Kõnealuses KSH aruandes on seiret käsitletud peatükis 18.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium peab jooksvalt hindama ENMAK-ga kavandatud tegevuste tulemuslikkust vastavalt arengukavas toodud väljundnäitajatele ning tegema vajadusel ettepanekuid arengukava muutmiseks. Ühtlasi peab selgitama, millist mõju on avaldanud arengukava elluviimine keskkonnaseisundile ja missugused muudatused on keskkonnas aset leidnud. Sellist seiret tuleb teha vähemalt üks kord nelja aasta jooksul. Seire tulemuste põhjal tuleb vajadusel teha ettepanekud ENMAK muutmiseks.

Lugupidamisega

Andres Onemar
Peadirektor

Kadri Allsaar 6262991 kadri.allsaar@envir.ee